

Academic Article:

Received: 2024-04-01;

Revised: 2024-05-23;

Accepted: 2024-06-20.

พื้นที่ทางความเชื่อกับเพศสภาพ:
การแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของนักบวชไทยในเฟซบุ๊ก
Belief and Gender Sphere:
Transgender Identity of Thai Buddhist Monks on Facebook

พระปลัดระพิน พุทธิสาร¹, พิเชฐ ทังโต²Phrapalad Raphin Buddhiso¹, Phichet Thangto²

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

First/Corresponding Author, E-mail: raphind@yahoo.com*

บทคัดย่อ

เพศบรรพชิตมีรูปแบบที่สัมพันธ์กับกฎระเบียบ (วินัยและธรรม) และเกณฑ์ทางสังคม โดยมีอุดมคติและเป้าหมายเป็นกลไกสำคัญของการถือสมณาน ส่วนเพศสภาพที่สัมพันธ์กับเพศสเปกตรัมเป็นเพศสภาพที่นิยมขึ้นชอบ โดยมีคำเรียกว่า ตู้ด แต่ว กะเทย เกย์ เพศสภาพทั้ง 2 มีนัยและเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการถูกเผยแพร่ผ่านสื่อเฟซบุ๊กและกระจายไปสู่สาธารณะวงกว้าง จากการสำรวจกลุ่มเป้าหมายเป็นพระ-เณร ซึ่งมีสถานะเป็นบรรพชิตหรือนักบวชในพระพุทธศาสนา ภาพสะท้อนอัตลักษณ์แห่งความเป็นเพศสภาพในรูปแบบที่ตนพึงใจ ทำให้เกิดคำถามแย้งและสงสัยว่า ทำไมคณะสงฆ์ปล่อยให้มีการบวชกลุ่มคนเหล่านี้ได้อย่างไร ทั้งมองไปถึงหลักการห้ามบวช เจตนารมณ์ในการบวชและสมณสัญญาที่ต้องมาพร้อมกับการบวช ไม่ใช่อัตลักษณ์อย่าง ที่แสดงและปรากฏทางสื่อออนไลน์ องค์ความรู้จากบทความนี้พบว่า การแสดงถึงอัตลักษณ์ของเพศสภาพเป็น การแสดงออกถึงสิทธิความเป็นมนุษย์ ขณะเดียวกันก็เป็นเกณฑ์วินิจฉัยร่วมต่อประเด็นสิทธิทางเพศกับ สิทธิทางศาสนา และชุดความจริงที่แตกต่างกับท่าทีที่ควรเป็นทางออกและการแก้ปัญหาดังกล่าว

คำสำคัญ: พื้นที่ทางความเชื่อ, พื้นที่ทางเพศ, อัตลักษณ์ทางเพศ

Abstract

The monastic gender identity is shaped by regulations—particularly the monastic code (Vinaya and Dhamma)—as well as social norms, with ideals and spiritual goals serving as core mechanisms for undertaking the monastic life. In contrast, gender identity associated with sexual orientation—commonly referred to using terms such as tut, taew, kathoey, and gay—is centered on personal preferences and desires. These two forms of gender identity differ

significantly in both meaning and intent, especially when expressed through social media platforms like Facebook, where they are disseminated to a wider public audience. A study targeting Buddhist monks and novices—individuals who hold ordained status in the monastic community—reveals a dualistic reflection of gender identity expressed in ways aligned with personal preferences. This raises critical questions about why the Sangha permits such individuals to be ordained in the first place. These concerns extend to the principles prohibiting ordination, the original intent of ordination, and the monastic commitment that is meant to accompany it—rather than the self-expressed identity now frequently displayed on social media. The knowledge derived from this article indicates that the expression of gender identity represents an assertion of human rights, while also serving as a shared criterion for evaluating issues related to sexual rights and religious rights, as well as differing truths and attitudes that should guide solutions and resolutions to such issues.

Keywords: Belief, Gender, Transgender Identity

บทนำ

ประเด็นข่าวเกี่ยวกับพระภิกษุ-สามเณร “เพศ” ที่สาม ซึ่งมีคำเรียกว่า “พระตุ๊ด-เณรตัว” ที่ถูกใช้ยืนยันความเป็นเพศสภาพเฉพาะที่แฝงอยู่ในศาสนาและเป็นความ “ขัดกัน” ระหว่างคำสอน หลักการและแนวคิดทางศาสนากับความเป็นเพศรส สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลาที่ผ่านมา กล่าวคือพอเป็นชาวตั้งจึงประเด็นมาพูดคุยกัน จะแก้ไข ปรับปรุง ชิงชังเพื่อให้เห็นว่า เอาจริง พอสักพักก็เจียบ ซึ่งในความเป็นจริงอัตลักษณ์ตัวตนทางเพศสภาพยังอยู่ พร้อมขับเคลื่อนไปตามสถานการณ์ รอเวลาเกิดขึ้นซ้ำอีกหรือไม่? ก็ต้องตอบว่า ใช่/มี และปรากฏอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจผ่านสื่อออนไลน์ทางเฟซบุ๊ก นับแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน พบว่าพื้นที่เชิงปัจเจกที่ผสมรวมกับสาธารณะเมื่อเปิดให้ใช้ โดยถูกใช้เป็นช่องทางสื่อสารในด้านต่าง ๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เพศและความหลากหลายทางเพศ โดยในความหลากหลายนั้นพระภิกษุ-สามเณร ก็ได้เป็นสมาชิก “โลกเสมือนจริง-เฟซบุ๊ก” ด้วย มีลักษณะพิเศษคือเข้าถึงได้ง่าย สื่อสารอะไรได้ตามต้องการ ทั้งประชาสัมพันธ์วัด เผยแผ่ศาสนา หลักธรรม คำสอนและตัวตนในเชิงปัจเจก นัยหนึ่งถูกใช้สื่อสารเพื่อประโยชน์ขององค์กรหรือระบบ แต่อีกนัยมีพระเณรกลุ่มหนึ่งใช้ขับเคลื่อนตัวตนทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศ ในความเป็นพระตุ๊ด เณรตัว กะเทย หรือบั้นเฑาะก์ในพื้นที่เฉพาะที่สร้างขึ้นเป็นส่วนตัว แต่ก็เปิดพื้นที่ส่วนตัวนั้นแก่สาธารณะแก่ผู้ร้องขอและเพิ่มเป็นเพื่อนด้วยเช่นกัน มุมหนึ่งเหมือนพื้นที่สงวนไว้ แต่อีกมุมหนึ่งเหมือนพื้นที่สาธารณะที่ใคร ๆ ก็สามารถเข้าถึงได้ การแสดงออกที่เข้าใจว่า เป็นพื้นที่เฉพาะ ได้พาดข้ามกลุ่มหนึ่งไปยังกลุ่มหนึ่งหรือกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งส่งผลเป็นการรับรู้ต่อคนกลุ่มอื่นไปด้วย และการรับรู้นั้นก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นการชื่นชอบ ภาพลักษณ์เพศที่ขัดกันเหล่านี้ จึงถูกสะท้อนคิดออกมาสู่สาธารณะมากขึ้นที่เป็นทั้งสนับสนุนในใจ เอาอย่างจากหมู่กลุ่มเดียวกันและ/หรือคัดค้าน เห็นต่าง วิพากษ์วิจารณ์หรือโต้ต่อตัวตน สถานะและองค์กรไป การสำรวจพื้นที่เสมือนจริงเหล่านี้พบเหตุการณ์คล้าย ๆ กัน

และได้บทสรุปไม่ต่างกัน คือ การปะทะกันทางความคิดในเรื่องเพศ สิทธิทางเพศหรือสิทธิในการแสดงออกในมิติทางศาสนาและเพศ ตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ทางสังคมเรา อันหมายถึง ชาวพุทธผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือองค์กรปกครองควรมีมุมมองหรือความเข้าใจอย่างไร ภายใต้สถานการณ์ยุคสื่อสารไร้พรมแดนนี้

เพศบรรพชิตและเพศรสกับสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์

สิทธิทางเพศถูกพูดถึงกันในวงกว้างทั้งเพศหญิง คนเพศอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ 2550 ได้บัญญัติคุ้มครองบุคคลจากการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในเรื่องเพศ สภาพทางกาย และสถานะของบุคคลไว้อย่างกว้าง ๆ (มาตรา 30) และสามารถใช้อิทธิพลและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน (มาตรา 28) รวมถึงการตรากฎหมายออกมาในวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2558 เป็นประกาศพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 (พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558, 2558) เพื่อให้มีผลบังคับใช้รองรับความหลากหลายทางเพศ ส่วนเพศที่เป็นประเด็นถกเถียงต่อภาพลักษณ์และถูกกล่าวถึงในวงกว้าง ระหว่างเพศทางศาสนา (Position on Religious) กับเพศ (Gender) ในทางกายภาพ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ใหม่ส่งผลเป็นพฤติกรรมเชิงประจักษ์ อันมีผลต่อเพศสถานะ คือ เพศบรรพชิต ด้วยเจตนาเพื่อยืนยันหรือแสดงออกต่อเพศสภาพ คือ ความเป็นเพศทางกายภาพและความพึงใจ ซึ่งในบทความนี้ได้สำรวจพฤติกรรมและการกระทำของพระภิกษุสามเณรเพื่อสังเกตเท่าที่การแสดงออกในภาพลักษณ์ทางศาสนาเพื่อสะท้อนตัวตนทางเพศบรรพชิต-เพศรส ที่มีนัยขัดกันกับกฎพระธรรมวินัย/สิทธิเสรีภาพทางเพศ โดยมีเจตนาเป็นการสมานทานเพศใหม่ และละทิ้งเพศเดิมที่เป็นภาพลักษณ์ซ้อนทับกันอยู่ หรือไม่ก็เป็นการละทิ้งสำนักของเพศที่ตนเองสมานทานอยู่ (สมณสัญญา) ไปสู่เพศที่พึงใจ ซึ่งอาจให้รายละเอียดและจำแนกได้ ดังนี้

1. เพศสถานะทางศาสนา ที่เรียกว่า เพศบรรพชิตหรือในความเป็นพระ เป็นเณร นักบวช มีกำหนดนิยามเป็นกรอบและการแสดงออกทางศาสนา ผ่านข้อวัตรปฏิบัติ กฎระเบียบที่เรียกว่า ศีลหรือวินัย มีรูปแบบของการแต่งกาย เช่น จีวร รองเท้า ทรงผม ซึ่งเรียกรวมว่า เพศบรรพชิต โดยมีกรอบในการใช้ชีวิตที่เรียกว่า สมณสัญญา (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 24 ข้อ 101: 242) หรือคำที่เรียกว่า สภาวะที่แตกต่างจากคนอื่นหรือฆราวาส ที่ถือสมานทานมาแต่ต้นว่า เราจะเป็นนักบวชหรือผู้ถือวัณสิทธิ์พิเศษ เช่น การอยู่ในวัด การแต่งกาย การบิณฑบาต เพราะเงื่อนไขเหล่านี้และเพศในนิยามนี้ หมายถึง เพศสถานะตามหลักคิดทางพระพุทธศาสนาและปรากฏอยู่ในพระภิกษุสามเณรในปัจจุบัน

ผ้ากาสาวะเป็นอาภรณ์ที่สวมใส่เพื่อยืนยันความเป็นเพศนักบวช เท่ากับเป็นพื้นที่สงวนเฉพาะในกฎของพระภิกษุสามเณร โดยใช้คำว่า วัณ ผ่านการบวช การสมานทานถือ การสังวรระมัดระวัง การไม่ก้าวล่วง (วิติกะมะ) การมีเจตนางดเว้น ภาพลักษณ์หรือวัตรปฏิบัติเหล่านี้เป็นหลักการของชีวิตนักบวช เมื่อวิถีชีวิตนักบวชมีเจตนาในการงดเว้นชัดเจน ดังนั้น เมื่อมีผู้พยายามก้าวล่วงพื้นที่สงวนสำหรับนักบวชหรือบรรพชิตนี้ จึงทำให้เกิดประเด็นคำถามว่า ทำไม่ อะไร อย่างไร และไม่ผิดหรือ และอีกมากมายต่อเพศสถานะ-นักบวช-บรรพชิตที่ทับอยู่กับความเป็นเพศสภาพ-กะเทย-เกย์ บนความพึงใจในเพศรสที่แสดงออกทางสื่อออนไลน์

2. เพศสภาพที่สมานทานเพื่อนิยามถึงเพศรส หมายถึง รสนิยมทางเพศที่ชื่นชอบกับการแสดงออก ชายรักชาย กะเทยหรืออื่น ๆ ซึ่งภาพลักษณ์เหล่านี้มีให้เห็นทั่วไปในหลายแวดวง ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน ครูอาจารย์ ดารา

นักแสดง ทั้งหมดเป็นภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้การจัดวางตัวตนในเพศคุณท์สท์ที่ชัดเจนต่อความเป็นนั้น ๆ ทั้งยังไม่มีกฎหรือเงื่อนไขอื่นใดเป็นข้อจำกัด เมื่อเทียบกรณีพระ-เณรที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ ใช้ความเป็นเพศรสที่พอใจ หมายถึง ตืด แต่ว กะเทย หรือรสนิยมทางเพศ ที่จะแสดงออกต่อสาธารณะโดยมิได้สนใจต่อเพศสถานะบรรพชิต-นักบวช ว่า ควรกระทำแค่ไหนอย่างไร กับสื่อภาพเพศรสที่พึงประสงค์ เช่น การแต่งหน้าทาปาก การแต่งกายที่มีลักษณะพิเศษต่างจากพระเณรทั่วไป จนกระทั่งไปถึงการจูบปาก การนอนก่ายกอดกัน ฯลฯ

3. เพศที่ซ้อนทับในความเป็นเพศ หมายถึง การปะทะทางความเชื่อและความจริง เมื่อสำรวจในเฟซบุ๊ก ภาพกับภาพลักษณ์ที่ปรากฏซ้อนทับระหว่างความเป็นเพศสถานะ (พระภิกษุ-สามเณร) กับเพศรส (ตุ๊ด-กะเทย-เกย์) กลายเป็นภาพลักษณ์ที่ขัดกันขึ้นมาในทันที คำถามมากมายถามเข้ามาว่า พระเป็นกะเทย เณรเป็นตุ๊ด เกิดขึ้นหรือมีในวงการพระศาสนาได้อย่างไร ภาพลักษณ์อย่างนี้กลายเป็นปัญหาซ้อนทับกันอยู่ระหว่างความเป็น (บรรพชิต) กับความอยากเป็น (เพศเฉพาะ) เป็นรสนิยมเรื่องเพศที่ไม่สอดคล้องกับกติกาแบบซ่อนเร้นในอำนาบบริเวณส่วนตัว (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2557: 5) ซึ่งโดยหลักการ (บัญญัติ) ต้องมีท่าที (สมณสัญญา: เราเป็นผู้มีเพศต่างจากคุณท์สท์/ชีวิตของเราเนื่องด้วยผู้อื่น/มรรยาทอย่างอื่นอันเราควรทำมีอยู่ (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 24 ข้อ 101: 242) ปฏิบัติตามหลักการอย่างเคร่งครัด สงบเสงี่ยม เรียบร้อย เป็นต้น ดังนั้น ภาพลักษณ์นี้กลายเป็นข้อขัดแย้งต่อความเป็นจริงและความเชื่อทางศาสนา ดังปรากฏในประเด็นข่าวและข้อคิดเห็นของผู้ใช้สื่อออนไลน์ จากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกันคือ ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุน จนกระทั่งถึงประณามและด่าทอ เช่น

ผู้ให้ข้อมูล ก ให้ทัศนะเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ว่า “ตอนบวช ก็สัญญาแล้วว่า จะรักษาศีล 227 ข้อ แล้วนี่ไม่อาบัติหรือ จะบวชกันทำไม”

ผู้ให้ข้อมูล ข ให้ทัศนะเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ว่า “คนเหล่านี้เคยถามตัวเองบ้างไหมว่า บวชเพื่ออะไร ศีลของพระมีกี่ข้อ อะไรบ้าง แก่นสารอยู่ตรงไหน หรือว่า บวชส่งเดชไปอย่างนั้นเอง ผมไม่เชื่อว่าพระท่านอื่น ๆ โดยเฉพาะพระผู้ใหญ่ในวัดนั้น ๆ จะไม่เห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้แล้วทำไมจึงปล่อยให้ปละละเลยได้ถึงเพียงนี้?”

ผู้ให้ข้อมูล ค ให้ทัศนะเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ว่า “มันผิดตั้งแต่รับชายประเภทนี้ บวชเป็นพระ-สามเณรแล้วรับ ผิดชัดเจน ข้อห้ามก็บอก ห้ามคนเบี่ยงเบนทางเพศบวช ต้องถามเจ้าอาวาสที่รับบวชว่าท่านบวชให้ได้อย่างไร”

ผู้ให้ข้อมูล ง ให้ทัศนะเมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2556 ว่า “ถ้ายังละกิเลสไม่ได้แล้วจะไปบวชทำไม คงไม่มีใครมาเถียงว่า สิทธิของเขานะครับ แยกแยะหน่อยก็ดีกว่า บุคคลดังกล่าวอยู่ในสถานะอะไร แปลว่า บุคคลดังกล่าวโกหกตั้งแต่ตอนบวชแล้วครับ ถ้าผมจำไม่ผิดนะตอนที่ทำพิธีอุปสมบทจะมีการถามจากพระอุปัชฌาย์ด้วยว่า เป็นบัณฑิตหรือไม่ว่า หากเป็นจะไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการบวชครับ”

ผู้ให้ข้อมูล จ ให้ทัศนะเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ว่า “...ล้างศาสนากันสักที เริ่มจากกวาดล้าง ตืดแต่ัว ให้หมด โดย ปูพรมพร้อมกันทีเดียว ทุกจังหวัด จับสึกให้หมด (เพราะพวกบัณฑิตเขาก็ถือว่าห้ามบวช อยู่แล้ว) และขอให้เสริมกฎหมายข้อนี้ ตืดแต่ัวมาบวช เจ้าอาวาส อุปัชฌาย์ ยินยอมให้บวช ต้องรับผิดชอบ ความผิดจะระดับไหนก็ว่ากันไป...”

ผู้ให้ข้อมูล ฉ ให้ทัศนะเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ว่า “...ปราชิก ชิขุ อาโนเนะ ฟรุ้งฟริ้ง กุ้งกิ้งไส ๆ จะตาย.....พคนธรรมาเอาพระเณรมาว่าฮา ๆ ก็ว่าไม่นับถือ ดู ๆ ๆ มึงดูสภาพ ตอนนี มั่นนายกมือไหว้หรือวะ....จะเลิกทำบุญกะคนพวกนี้แล้วหันไป บริจาคกะเด็ก กะหมา กะคนตาย ดีกว่าวะ เปลืองข้าวที่หุง ตอนเช้าให้แตกจริง ๆ...”

ผู้ให้ข้อมูล ข ให้ทัศนะเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ว่า “...สำรวมไอ้สัส เป็นตุ๊ดเป็นเกย์ไม่ผิดอยากบวชไม่ว่า แต่พวกมึงช่วยสำรวมด้วย ไม่ใช่แบบกูเป็นตุ๊ดกูต้องโชว์ความสาวกูด้วยการแต่งหน้าจิวรวิ้ว ๆ รัตรูปเป็นชุดเดรส ไม่ใช่ให้ปกปิดแต่มึงต้องสำรวม รักกันจริงก็ไปสักซะ แต่สุดท้ายถ้าพระที่ละเมิดพระวินัยไม่ได้รับโทษอย่างจริงจัง ใครมันก็คิดว่าละเมิดได้ไม่เห็นมีใครมาลงโทษเลย อีพวกในกระทรวงอีกงานไม่ทำ แต่เสือกแตกเงินภาษี...”

เมื่อกลุ่มพระเณร สื่อสารภาพซ้อนทับในความเป็นเพศสภาพ (บรรพชิต) กับเพศรส (ตุ๊ด-แต้ว) ออกไป การปะทะทางความคิดและความเชื่อจึงเกิดขึ้น มุมหนึ่งเห็นด้วยมีการเขียนกันในลักษณะชื่นชม สนุกสนาน มุมหนึ่งโต้แย้งโดยยกหลักคิดในเรื่องเจตนารมณ์การบวช การขัดเกลา การควบคุมปกครอง หลังการบวช ประหนึ่งส่งสารไปถึงเจ้าคณะผู้ปกครองที่ดูแล โดยหลักใหญ่ใจความเป็นที่ชนะเชิงแย้งไม่เห็นด้วยและตีโต้ต่อทัศนะที่แตกต่างต่อภาพลักษณ์หรือประเด็นดังกล่าว ภาพลักษณ์ที่ปรากฏเป็นการย้อนแย้งต่อหลักคิดแนวปฏิบัติเสียเป็นส่วนใหญ่ ในลักษณะของการไม่เห็นด้วย หรือโต้แย้งต่อประเด็นของการบวช หลักพระธรรมวินัยที่อำนวยให้เกิดการบวช การขัดเกลาของอุปัชฌาย์อาจารย์ รวมไปถึงการปกครองของเจ้าคณะผู้ปกครองที่เกิดขึ้นจริงในสังคมนี้หรือสังคมแห่งนี้

เกณฑ์วินิจฉัยร่วมต่อประเด็นสิทธิทางเพศกับสิทธิทางศาสนา

การนิยามสิทธิในแบบตะวันตกเพื่อทวงถามต่อสิทธิทางศาสนาในแบบตะวันออก สิทธิทางเพศกับสิทธิทางศาสนาที่เรียกสนับสนุนสิทธิกลุ่ม (Group Rights) อาจเกิดขึ้นในสังคมตะวันตก (ปณิธิ บรรวณ, 2557: 27) รวมทั้งการหิบบิมแนวคิดแบบเสรีทางเพศมาให้คำอธิบาย เช่น จูดีธ บัตเลอร์ เคยชี้ให้เห็นว่า สรีระทางเพศไม่ใช่ตัวแทนของความจริงเกี่ยวกับเพศ เพราะร่างกายเป็นเพียงพื้นที่ที่ใช้อ้างความหมายเกี่ยวกับความเป็นชายและหญิง ความหมายเกี่ยวกับเพศเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นและนำไปวางบนร่างกายตามธรรมชาติ หรือแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ ที่นิยามร่วมไว้ว่า “การสร้างความรู้เกี่ยวกับเพศจึง มาพร้อมกับอำนาจและการควบคุม” (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2555: 143-144) แนวคิดเหล่านี้มุ่งไปที่เรื่องสิทธิเสรีภาพกับการแสดงออกทางเพศ แต่กลายเป็นประเด็นขัดกันในประเทศไทย เมื่อความเป็นเพศรสที่พึงประสงค์กับเพศสถานะ (บรรพชิต-นักบวช) ถูกก้าวล่วงและซ้อนทับกันอยู่ แม้พระ-เณรเหล่านั้นเลือกที่จะนิ่งและไม่โต้ตอบกับประเด็นโต้แย้ง เมื่อถูกทวงถามกฎเกณฑ์ทางศาสนา โดยเลือกที่จะเฉย รอเวลาและข้าพเจ้าจะยังทำตามสถานการณ์และโอกาสที่จะอำนวย

การใช้สิทธิตามหลักเสรีตะวันตกกับการกับการแสดงออกทางศาสนา ควรยึดหลักใดเมื่อจะใช้เพศต่อความเป็นเพศ หมายถึง เมื่อเกิดเหตุการณ์นี้ชาวพุทธจะใช้เกณฑ์หลักยึดใดในการพิจารณาหรือเมื่อต้องมองแบบชาวพุทธ ในประเด็นนักบวชในพระพุทธศาสนากับเพศที่ซ้อนทับกันอยู่

การยึดหลักการ (พระธรรมวินัย) หมายถึง พระพุทธศาสนายึดด้วยหลักการ (ธรรม-วินัย) นับตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์ทูลถามว่า จะตั้งใครเป็นศาสดาแทนพระองค์เมื่อปรินิพพานแล้ว พระพุทธเจ้ายกพระธรรมวินัยที่ว่า โย โว อานนท มยา ธมโม จ วินโย จ เทสิโต ปญตโต โส โว มมจเจเน สตถา” แปลว่า อานนท์ ธรรมและวินัยที่เราแสดงแล้วบัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลาย หลังจากเราล่วงลับไป ก็จะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย..” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 10 ข้อ 216: 164) เป็นศาสดาแทน ดังนั้นการให้ความสำคัญกับหลักธรรมและวินัย จึงมีความหมายเป็นการรักษาเจตนารมณ์และเป้าหมายไว้เป็นหลัก

การยึดหลักสังคัม (กฎสังคัม/สิทธิทางเพศ) หมายถึง เมื่อหลักวินัยอาจไม่ใช่บทสรุป ก็ให้พิจารณาด้วยเกณฑ์อื่น ๆ อาทิ หลักมหาปเทศ (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 5 ข้อ 305: 139) ที่ถือว่า เป็นเกณฑ์วินิจฉัยเชิงสังคัม คือ สิ่งใดที่ไม่ได้บัญญัติไว้ เมื่อสังคัมยอมรับว่า เป็นสิ่งที่ดี ถูกต้อง ก็ให้ใช้เกณฑ์ทางสังคัม แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมอาจมีหลักคิดในเรื่องสิทธิ หรือการพยายามเรียกร้องให้มีสิทธิในเชิงศาสนาเท่า ๆ กัน แต่ในทางปฏิบัติหรือเกณฑ์ทางสังคัมยังให้นำหนักไปที่หลักการดั้งเดิม เกณฑ์ทางสังคัมก็จะเป็นคำตอบต่อกรณีนี้ได้ด้วยเช่นกัน

การยึดบริบทร่วมระหว่างหลักการและสังคัม ความหมายคือ พระพุทธศาสนามีหลักคิด แนวปฏิบัติที่เปิดโอกาสให้ใช้หลักอนุวัตตามบ้านเมือง (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 5 ข้อ 305: 139) หรือกฎหมายบ้านเมืองได้ อันรวมไปถึงกฎ เกณฑ์ กติกาทางสังคัมที่คนส่วนใหญ่ยอมรับและเห็นตาม ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีเกณฑ์หรือการอนุวัตหลักคิดนี้ต่อสิทธิของความเพศที่หลากหลายต่อการบวชในพระพุทธศาสนา เทียบกรณีกฎหมายบางรัฐของสหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้บาทหลวงเป็นเกย์ได้ โดยอิงอยู่กับกฎหมายรัฐธรรมนูญของอเมริกาที่รับรองสิทธิในการแต่งงานระหว่างคู่รักเพศเดียวกัน หมายถึง ศาสนาถูกเปิดพื้นที่ให้ยอมรับความหลากหลายทางเพศได้ แม้ในพระคริสตธรรมจะมีหลักฐานไว้อย่างชัดเจนว่า “การรักร่วมเพศเป็นความบาป” ก็ตาม หรือการการมีกฎหมายให้แต่งงานกันได้โดยเสรีทางเพศ ใน 19 ประเทศในยุโรปซึ่งทั้งหมดแม้จะเป็นการอนุวัตตามบ้านเมือง แต่ก็เป็นคนละประเทศหรือพื้นที่ รวมถึงเป็นความต่างในศาสนาด้วยย่อมไม่เกี่ยวกัน

เมื่อพิจารณาหลักการทางพระธรรมวินัย ระบุไว้ชัดเจนเรื่อง “เกณฑ์ห้ามบวช” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 3 ข้อ 109 หน้า 81-82) ว่า เหตุผลอะไร หรือเพราะอะไรจึงมีการห้ามบวชแก่คนที่มีเพศบกพร่อง หรือไม่ใช้ผู้ชาย ทั้งสัมพันธ์ไปถึงวินัยอันเป็นระเบียบการปฏิบัติ จนถึง “สมณสัญญา-วิถีนักบวช” ที่จะพึงปฏิบัติกรณีการอ้างอิงหลักกฎหมาย สิทธิ เสรีภาพ เช่น ในประเทศอื่นหรือหลักประชาสังคัมหรือการยอมรับทางสังคัม เมื่อเข้าไปดูในสื่อทุกแขนง เพศที่พึงใจ กะเทย เกย์กับเพศทางศาสนายังเป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์ที่มีพื้นที่ต้องสงวนไว้ชัดเจนกับความเป็นเพศทางศาสนา “นักบวช-บรรพชิต” เพื่อประโยชน์ของการเข้าถึงอุดมธรรมอย่างตามเจตนารมณ์ดั้งเดิมเป็นหลัก

อาจมีกรณีเทียบเคียงว่า คนที่เคยเป็นกะเทย อย่างกรณีหลวงพี่แจ๊ส (สรวิทย์ นัดที/อดีต Miss Tiffani Show 2009) ที่ประกาศบวชเป็นพระไม่สึก ช่วงเมษายน พ.ศ. 2556 ที่ผ่านมาจากวัดแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา แม้นัยหนึ่งจะเป็นที่ยอมรับให้บวชได้จากอุปถัมภ์และสังคัม นัยนี้เท่ากับผู้มีเพศสภาวะได้รับการยอมรับ

ในเชิงปัจเจกที่มีใช้หลักการต่อการบวชในสังคมได้ หรือว่าเขากลับตัวเป็นชายได้ก็ควรได้รับการยอมรับให้บวชหรือเป็นพระภิกษุสามเณรได้

ประเด็นนี้เกิดแนวคิดเป็น 2 ทิศนะ 2 กรณี ประการที่หนึ่งเห็นด้วย เพราะมองว่า ในเมื่อคนเลือกที่จะทำดี ก็เป็นเรื่องที่ต้องสนับสนุนและควรให้ความสำคัญ トラบที่เขายังไม่ได้ทำผิดต่อหลักพระธรรมวินัย ภายหลังบวชเข้ามา ทั้งควรจะข้ามเว้นหลักการบางอย่างไว้ (เว้นการบังคับใช้กฎเกณฑ์ตามพระธรรมวินัย) ถ้าเขาจะทำความดี รวมทั้งจะยังเปิดพื้นที่และบริการให้แก่ผู้ปฏิบัติธรรมเป็นสำคัญ อีกประการหนึ่งมองไปที่ตัวบุคคล ต้องสงวนไว้ นั่นคือ อย่าให้เกณฑ์ในเชิงบุคคล อันหมายถึง ความประสงค์เชิงปัจเจกหรือการสมยอมของอุปัชฌาย์เชิงบุคคลจนละเลยหลักการหรือข้ามเว้นหลักการที่แท้จริงให้บริสุทธิ์เข้มข้นเพื่อประโยชน์ที่จะต้องรักษาหลักการไว้

ชุดความจริงที่แตกต่างกับทำที่ที่ควรเป็นทางออกและการแก้ปัญหา

ผู้บริหารคณะสงฆ์ไทยซึ่งยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติ แต่มีปัญหาในระบบคัดกรองที่อ่อนแอ (อุปัชฌาย์) ไม่สามารถคัดกรอง ตรวจสอบ รวมทั้งป้องกัน ชัดเกล้า พัฒนาได้อย่างเป็นระบบ ผ่านอุปัชฌาย์-อาจารย์-เจ้าอาวาส-การปกครองคณะสงฆ์ การปะทะทางความเชื่อ กรณีเพศสถานะและเพศรส จึงเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในประเด็นดังกล่าว ทั้งที่กรอบการปฏิบัติ เกณฑ์คัดเลือก ระบบคัดกรองชัด วิธีการปฏิบัติมีอยู่ แต่เราละเลย ที่จะดูแล ตรวจสอบ และปล่อยให้ปัญหาของตัวบุคคลนั้น ๆ ไปเมื่อเกิดประเด็นข้อขัดแย้งในแต่ละครั้ง ทั้งที่ระบบในการคัดกรองเป็นหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส (อบรมชัดเจน คัดกรอง และคัดเลือกอีกชั้นหนึ่ง) ซึ่งมีเกณฑ์ที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

1. บัญญัติต้องเป็นบัญญัติ หมายความว่า หลักการทางพระพุทธศาสนาบัญญัติไว้แล้วเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก ผู้ที่จะเข้ามาบวช ใช้ชีวิตนักบวชในพระพุทธศาสนา ต้องไม่เป็นบัณฑิตเกะกั นั่นหมายความว่า ต้องเป็นบุคคลที่เป็นเพศไม่บกพร่อง (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 4 ข้อ 109: 173-174) บางคนอาจจะตั้งคำถามว่า เพศบกพร่องเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่รู้จบ และเป็นคำถามที่ย้อนแย้ง จึงต้องย้อนกลับไปหาคำต้นบัญญัติว่าอย่างไร “ภิกษุทั้งหลาย อนุปลัมบันผู้เป็นบัณฑิตเกะกั ไม่พึงให้อุปสมบท ที่อุปสมบทแล้วพึงให้สึกเสีย” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 4 ข้อ 109: 173-174) แปลว่า หลักการที่เป็นตัวบัญญัติ เป็นการให้คุณสมบัติว่า ต้องไม่เป็นบัณฑิตเกะกั ซึ่งเป็นข้อถกเถียงเมื่อจะต้องเอาเนียน เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ นิรุกติศาสตร์ ซึ่งฝ่ายโต้แย้งก็ไม่ยอมรับมตินี้ จนเป็นที่มาของคำว่า บัณฑิตเกะกัตัวอะไรไม่ใช่เกะ (เทอดศักดิ์ ร่มจำปา, 2545) เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่ปรากฏในสังคมไทย ในความหมายเพื่อหาคำอธิบายร่วมกับคำในเชิงภาษาศาสตร์ แปลว่า เหมือนกำลังจะบอกว่า ลา ไม่ใช่ม้าและพ่อ ไม่ใช่ทั้งม้าและลา เมื่ออธิบายในเชิงภาษาศาสตร์ การให้คำอธิบายแนวคิดบัณฑิตเกะกัย่อมยังไม่มิตสรูป เพราะความต่างในทางภาษาศาสตร์ คือ ความต่างในเชิงอักขรวิธีและการตีความ ดังนั้น การตีความตามหลักภาษาศาสตร์ จึงจะไม่สามารถที่จะมายืนยันความจริงตามเจตนารมณ์ทางสังคมศาสนาได้ เมื่อเกณฑ์เรื่องการตีความยังเป็นข้อถกเถียงให้ไปพิจารณาที่เจตนารมณ์การบวชในศาสนา นั่นหมายความว่า พุทธศาสนาโดยเฉพาะหมู่สงฆ์ป้องกันพฤติกรรมทางเพศหรือเหตุที่จะนำไปสู่พฤติกรรม การกระทำผิดเพศหรือผิดทางเพศ ซึ่งน่าจะเป็นเจตนารมณ์สูงสุดของบัญญัติข้อนี้ กฎจึงออกมาเพื่อป้องกันด้วย

การตัดวงจรนั้นเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นด้วยการห้ามบวช บวชแล้วให้สึก ถ้าในทางกลับกัน เรายอมรับให้มีหรือกระทำ ได้ จะเท่ากับว่า เราจะเมิดหลักพร้อมสนับสนุนให้สนิมที่จะคอยกัดกร่อนหลักการ นับตั้งแต่การยอมรับให้มีแม้ จะเป็นรายบุคคลก็ตาม ก็เท่ากับสนับสนุนและให้เกิดพฤติกรรมเพศไม่พึงประสงค์ทางศาสนาอย่างนั้นหรือไม่

2. เจตนารมณ์ในองค์ประกอบร่วมต่อบัญญัติ หมายถึง เจตนารมณ์ของพระธรรมวินัยเป็นเป้าหมายหลัก คุณสมบัติเป็นวิธีปฏิบัติตามเป้าหมายหรือเจตนารมณ์ ดังมีพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย อนุปสัมบันผู้เป็น บัณเฑาะก์ ไม่พึงให้อุปสมบท ที่อุปสมบทแล้วพึงให้สึกเสีย” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 4 ข้อ 109: 173-174) แปลความว่า ต้องย้อนกลับไปเจตนารมณ์การห้าม กล่าวคือ เพื่อรักษาหมู่คณะส่วนใหญ่เป็นการป้องกัน เหตุอันไม่พึงประสงค์ที่จะพึงเกิดขึ้นในอนาคตด้วยการสร้างมาตรการป้องกัน คือ ห้ามบวชหรือบวชก็ให้สึกไป เสีย ซึ่งย่อมจะเป็นเจตนารมณ์ของการบัญญัติพระธรรมวินัย จะอ้างเหตุว่า บัญญัติไม่ตรง จึงไม่ใช่ เมื่อถึงที่สุด ต้องย้อนกลับไปดูว่า องค์การสงฆ์เป็นองค์กรที่มีเจตนารมณ์ เป้าหมายเพื่อสิ่งใด ดังนั้น กะเทยเป็นคุณสมบัติ ของการบวช เมื่อคุณสมบัติไม่ครบ บวชก็ไม่เป็นพระ บวชแล้วต้องให้สึก ดังที่เป็นหลักฐาน คือ “ภิกษุทั้งหลาย เพราะเหตุนี้ เราจะบัญญัติสิกขาบทแก่ภิกษุทั้งหลาย โดยอาศัยอำนาจประโยชน์ 10 ประการ คือ (1) เพื่อ ความรับว่าดีแห่งสงฆ์ (2) เพื่อความผาสุกแห่งสงฆ์ (3) เพื่อข่มบุคคลผู้เก้อยาก (4) เพื่อความอยู่ผาสุกแห่งเหล่า ภิกษุผู้มีศีลดีงาม (5) เพื่อปิดกั้นอาสวะทั้งหลายอันจะบังเกิดในปัจจุบัน (6) เพื่อกำจัดอาสวะทั้งหลายอันจะ บังเกิดในอนาคต (7) เพื่อความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส (8) เพื่อความเลื่อมใสยิ่งขึ้นไป ของคนที่เลื่อมใสแล้ว (9) เพื่อความตั้งมั่นแห่งสังฆธรรม (10) เพื่อเอื้อเพื่อวินัย” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 1 ข้อ 39: 28-29) เจตนารมณ์ในการบัญญัติในข้อที่ 1, 2 ทรงบัญญัติเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม คือ สงฆ์ ข้อ 3,4 ทรงบัญญัติเพื่อประโยชน์แก่บุคคล ข้อ 5,6 ทรงบัญญัติเพื่อประโยชน์แก่ความบริสุทธิ์หรือแก่ชีวิต ข้อ 7,8 ทรงบัญญัติเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน ข้อ 9, 10 ทรงบัญญัติเพื่อประโยชน์แก่พระศาสนา

3. คุณสมบัติ ถูกกำหนดออกมาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก หมายถึง บัณเฑาะก์ หากเอาตามพจนานุกรม ก็ให้หมายเอากะเทย เป็นบุคคลห้ามบวช (ตาราง :1) แปลว่า เป็นบุคคลที่คุณสมบัติไม่ครบหรือขาดคุณสมบัติ ในการเป็นนักบวชในพระพุทธศาสนา ส่วนนักสิทธิด้านความหลากหลายทางเพศ อาจจะใช้ข้ออ้าง ดีความ ซึ่งมองเป็นเพียงทัศนคติหนึ่งหรือมิติหนึ่งเท่านั้น เพราะการตีความเกิดขึ้นภายใต้เกณฑ์ทางด้านนิติศาสตร์หรือ ภาษาที่ผ่านการให้ความหมายเท่านั้น เพราะเจตนาจริง ๆ คือ พระธรรมวินัยบัญญัติไว้เพื่อป้องกัน ความเสื่อม อันจะเกิดจากความหลากหลายทางเพศ อันเป็นสาเหตุที่เกินกว่าจะป้องกันหรือควบคุมได้ในระยะยาว เมื่อบุคคลเหล่านี้เข้ามาอยู่กลางวงแห่งเงื่อนไขของความเปราะบาง ดังนั้น กะเทยจึงห้ามบวช บวชก็ไม่เป็นพระ แปลว่า คุณสมบัติขาดไม่ครบ บวชอย่างไรก็ไม่สมบูรณ์ หรือแปลให้ง่าย กฎแห่งคุณสมบัตินี้สร้างเพื่อเกณฑ์ เฉพาะในการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่หมู่คณะ เช่น กฎแห่งคุณสมบัติบอกต้องเป็นทอง แต่ไปเอาเงินมาผสม ก็เป็นได้แค่ทองสำริดไม่ใช่ทอง เป็นต้น ดังนั้น กฎแห่งเงื่อนไข มีเจตนารมณ์และเป้าหมายเพื่อการป้องกันระยะ ยาว จะมาอ้างเพียงความตั้งใจเฉพาะตอนตั้งใจ หรือจะมาอ้างความดีในเชิงปัจเจกเพื่อลดทอนคุณค่าแห่ง หลักการกลาง หมายถึง อาจมีกะเทยสักคนในหนึ่งพันคน อยากบวช ด้วยเจตนาดี แต่ไปลดทอนหลักการว่า กะเทยไม่ใช่บัณเฑาะก์ที่บัญญัติไว้ หรือแปลง่าย ๆ บัณเฑาะก์ คือ อะไรไม่รู้ แต่ที่รู้ คือ กะเทยไม่ใช่บัณเฑาะก์ ซึ่งเป็นการลดทอนคุณค่าแห่งบัญญัติให้ไปสนองความพึงใจเฉพาะ โดยใช้หลักนิติศาสตร์มาให้คำอธิบาย

ก็แปลว่า เรากำลังทำลายเจตนารมณ์แห่งหลักการที่มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่หรือคณะสงฆ์ ในภาพรวม เพียงเพราะความเป็นปัจเจกเฉพาะต่อเพศที่เขาเป็น ดำรงอยู่ ชื่นชอบ และต้องการซึ่งเกณฑ์ พิจารณาร่วมในประเด็นนี้ คือ เรา (ผู้ปฏิบัติตามหลักธรรม-วินัย) เชื่อหลักการ ความดี นิพพานเป็นอุทิศสุข ทางพระพุทธศาสนา กลับกันเรากลับเลือกที่จะไม่เชื่อเจตจำนงแห่งการคัดเลือก หรือการคัดเลือกตามเกณฑ์ แห่งคุณสมบัติอันเป็นบัญญัติที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้

ประเภทบัณฑิต	ลักษณะตามวินัย	เกณฑ์ดีความ	เกณฑ์โต้แย้ง	บทสรุป
1. อาสิตต บัณฑิต	คนที่ ดับความใคร่เร่าร้อน (เพราะกาม) ของตนโดยการใช้ปากอมองคชาตของผู้อื่น แล้วให้น้ำอสุจิรดตัวเอง	เป็นพฤติกรรม รสนิยมทาง เพศชนิดหนึ่ง ที่มีในอดีต	กะเทยไม่ได้ใช้วิธีการนี้ในการ แสดง ออก ต่อ พฤติกรรมทาง เพศ	โต้แย้ง
เกณฑ์: บวชได้ (อรรถกถา: กุรุนที)				
2. อุตฺถุยบัณฑิต	คนที่ เมื่อเห็นผู้อื่นประพฤติ ล่วงเพศกัน เกิดความริษยาขึ้น ความเร่าร้อนจึงระงับไป	เป็นพฤติกรรม รสนิยมทาง เพศชนิดหนึ่ง	ดู หน้า โป้ ของ ผู้ชายก็จัดเป็น บัณฑิตตาม เกณฑ์นี้ผู้ชายทั้ง ประเทศจะไม่สามารถบวชได้	โต้แย้ง
เกณฑ์: บวชได้ (อรรถกถา: กุรุนที)				
3. ปักขบัณฑิต	คนที่ เป็นบัณฑิตในเวลา ช้างแรมด้วยอานุกาพอกุศล วิบาก แต่ในเวลาข้างขึ้นความ เร่าร้อนย่อมระงับไป	เกณฑ์ การ พิจารณา	บัณฑิตคืออะไร ?	โต้แย้ง
เกณฑ์: บวชได้/ ไม่ได้ (คราวปกติ)				
4. โอปักกมิก บัณฑิต	คนที่ ถูกตัดองคชาต	ขันที/ลูกตอน/	บัณฑิตคืออะไร ?	โต้แย้ง
เกณฑ์: บวชไม่ได้				
5. นปฺงสก บัณฑิต	คนที่ เป็นบัณฑิตโดยกำเนิด /กะเทยแท้ /คนสองเพศ		บัณฑิตคืออะไร ?	โต้แย้ง
เกณฑ์: บวชไม่ได้				
ที่มา: วิ.อ. (ไทย) 3/109/81-82 /บัณฑิตว่า 5 ประเภท ในอรรถกถาวินัยปิฎก มหาวรรค				

ตาราง 1: เปรียบเทียบเกณฑ์การพิจารณาการบวชตามพระธรรมวินัย

4. เมื่อรู้ว่า “พลาด” ต้องแก้ไข หมายถึง เมื่อคุณสมบัติไม่ถึง บวชเป็นพระแล้ว พิจารณาตรวจสอบแล้ว บกพร่อง ก็ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ ให้สึก หรือจัดการ หรือแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น หรือเอาออกไปจากวงการ

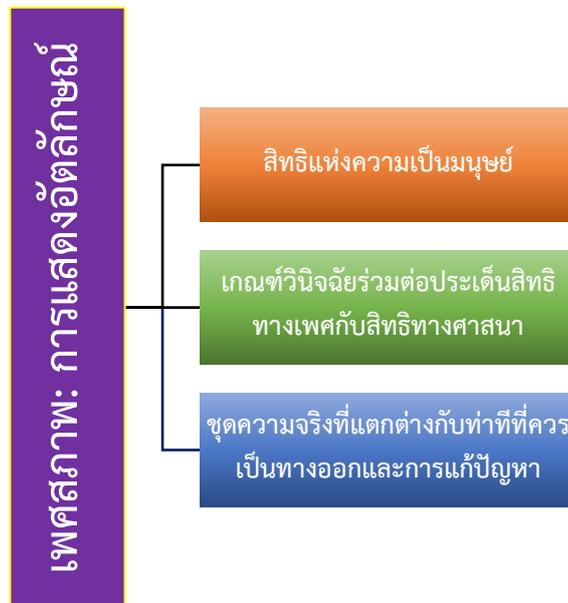

พระพุทธศาสนาเราไม่ใช่ตั้งต้นเอาไว้หรือตั้งนั้นให้อยู่เพื่อเห็นแก่หน้า โดยไม่จัดการอะไร หรือบุคคลนั้นบวชมานาน อวยกันไป จนกลายเป็นว่า สังคมรับได้ สังคมยอมรับ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องยอมรับความจริงว่าหลักการมีไว้แบบนี้ การรักษาหลักการเป็นเรื่องสำคัญ และในเวลาเดียวกันหลักการต้องสำคัญกว่าตัวบุคคล การบวชโดยผิดหลักการเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง การแก้ไข ป้องกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ การให้สิทธิเป็นวิธีการตามพระธรรมวินัย ดังนั้น เจ้าคณะผู้ปกครองจึงต้องทำหน้าที่กวดขันและยึดเกณฑ์ตามพระธรรมวินัยเป็นสำคัญ ไม่ใช่เป็นลูกศิษย์ คนใกล้ชิด และเป็นผู้สมประโยชน์ในเชิงยศศักดิ์ และผลประโยชน์ทางเพศของการเป็นของชนกลุ่มนี้ด้วย

5. บุคคลที่เกี่ยวข้องควรเป็นผู้รับผิดชอบร่วม หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นของคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน เมื่อพระภิกษุ สามเณร กะเทย ถูกตรวจสอบ ถูกแก้ไขด้วยสื่อ ทำให้กลายเป็นว่า ผู้เป็นพระกะเทยต้องรับผิดชอบต่อตัวเอง กลายเป็นความผิดเชิงปัจเจกไป ด้วยการออกมาบอกว่าตัวเองสึกไปแล้ว หรือไม่ก็ถูกล่าตรวจสอบ ดุจการล่าแม่มด แต่บุคคลที่คัดเลือก เช่น อุปัชฌาย์ อาจารย์ เจ้าอาวาส (ไผท นาควิชร, 2547; พระมหาเกรียงไกร เกริกชัยวัน, 2554) ที่นำเข้ามาห่มคณะ ไม่ต้องรับผิดชอบต่อประการใด ทำนองเฉย เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ไม่มีการตรวจสอบ คัดกรองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ แล้วนำไปสู่การแก้ไข หรือป้องกันอย่างเป็นระบบ พร้อมชี้แจงว่าเกิดอะไรขึ้นในนามอุปัชฌาย์ ในนามเจ้าอาวาส ในนามผู้ปกครองระดับต่ำจนกระทั่งถึงสูง เพื่อนำไปสู่การแก้ไข ในฐานะที่เป็นมาตรการป้องกัน องค์กรและพระธรรมวินัย แปลว่าอุปัชฌาย์บวชผิด กระทำผิดต้องลงโทษ คาตโทษ ทัณฑ์บน เป็นต้น ต้องมิใช่สมยอม หรือข้ามผ่านโดยไม่มีการดำเนินการใด จนกลายเป็นความล้มเหลวเชิงระบบ ควรออกกฎ สร้างเกณฑ์ให้มีความรัดกุมสอดคล้องกับกระบวนการทางพระธรรมวินัยมากขึ้น อันอาจรวมไปถึงการการแยกเป็นหมู่คณะใหม่ เป็นต้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2554: 408-409)

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเรื่องพื้นที่ทางความเชื่อกับเพศสภาพ: การแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของนักบวชไทย สรุปลง
องค์ความรู้ ดังนี้

ภาพ 1 เพศสภาพกับการแสดงอัตลักษณ์ของนักบวชไทย

สรุป

พระพุทธศาสนามีได้ละเมียดคัดดีศรีความเป็นมนุษย์ กลับกันพุทธศาสนามีหลักการเรื่องเสรีภาพผ่านแนวคิด “เจตจำนง-สภาวะธรรม-การเข้าถึง” ทางจิตวิญญาณ การพัฒนาตนเอง “ปัญญา” และการใช้ศักยภาพตนเองในการพัฒนา (อุตตนาถ) อันเป็นฐานสนับสนุนให้ชาวพุทธได้เข้าถึงอิสรภาพทางจิตวิญญาณ แต่เงื่อนไขสำคัญในเชิงสังคม คือ การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้ที่จะเป็นนักบวช หรือเพศบรรพชิตด้วยเพศเฉพาะที่ไม่ใช่เพศทางเลือก ด้วยหลักคิด ชุดคำอธิบาย ในความเป็นเพศไว้ 2 เพศ “ชาย-หญิง” พร้อมกำหนดเพศทางเลือกไว้ด้วยเงื่อนไขสถานะอื่นที่ไม่ใช่เพศนักบวช ดังนั้น เมื่อเกิดการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ด้วยภาพลักษณ์เพศทางเลือกเพศรสที่ทับซ้อนอยู่กับเพศบรรพชิตหรือนักบวช ซึ่งมีหลักการห้ามไว้ชัดเจน จึงเกิดคำถามถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้รวมถึงกฎเกณฑ์ทางสังคมด้วยเช่นกัน เมื่อตามสังเกตการณ์ของแต่ละคนในเฟซบุ๊ก ซึ่งจะเป็นคนกลุ่มเดียวกัน ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนที่รู้จักกันและมีสนิยมในเรื่องเพศรสคล้ายกันก็สนับสนุนอวยและเห็นดีงาม ส่วนกลุ่มที่พยายามยึดเกณฑ์ตามหลัก ก็ยังคงตั้งคำถามถึงความเหมาะสมถูกต้อง ด้วยเหตุผล โดยยึดประโยชน์หลักพระธรรมวินัยและส่วนรวมเป็นสำคัญ

เกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับเพศสภาพของนักบวชกับเพศรสที่ชื่นชอบ ยังไม่มีบทสรุปในเชิงประจักษ์ ด้วยเหตุผลเป็นการสำรวจทัศนคติและท่าทีผ่านเฟซบุ๊กเท่านั้น หากนำแนวคิดทางพระพุทธศาสนากับทัศนคติหลวงปู่ดุลย์ อตุโล (พระราชาครูอาจารย์) ที่กล่าวไว้ว่า “...ภิกษุเรา ถ้าปลุกความยินดีในเพศภาวะของตนได้แล้ว ก็จะมีแต่ความสุข เยือกเย็น ถ้าตัวเองอยู่ในเพศภิกษุแต่กลับไปยินดีในเพศอื่น ภาวะอื่น ความทุกข์จะทับถมอยู่ร่ำไป หยุดกระหาย หยุดแสวงหาได้ นั่นคือ ภิกษุภาวะโดยแท้ ความเป็นพระนั้น ยิ่งจน ยิ่งมีความสุข...” มาเป็นบทสรุปยืนยันหลักการ จะพอเห็นเค้าร่างว่าควรมีท่าทีอย่างไร เพื่อยืนยันว่า การสมานทานที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร อย่าเชื่อบางเรื่องและเลือกที่จะไม่เชื่อบางเรื่อง สิ่งใดตัวเองได้ประโยชน์เลือกที่จะเชื่อสิ่งใดที่

ตัวเองเสียประโยชน์เลือกที่จะไม่เชื่อ เท่ากับว่า เชื่อพระพุทธเจ้าและสมათานหลักการแนวปฏิบัติบวชตาม หลักการพระพุทธศาสนา แต่เลือกที่จะสมათานเพศที่ไม่ได้เป็นไปเพื่อเกื้อหนุนต่อการปฏิบัติไปสู่เจตนารมณ์ ทางศาสนา ก็เท่ากับโต้แย้งขัดแย้งกับพระพุทธเจ้าอย่างนั้นหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2557). สาธารณะ รัฐ เซ็กซ์: คุณลครือ/ย้อนแย้ง/ไม่นิ่ง. *วารสารเพศวิถีศึกษา*. 3 (1), 3-12.
- เทอดศักดิ์ ร่มจำปา. (2545). *วาทกรรมเกี่ยวกับเกย์ในสังคมไทย พ.ศ. 2508-2542*. วิทยานิพนธ์ปริญญา อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. (2555). การศึกษาเกย์ในสังคมไทย: 5 ทศวรรษของการสร้างความรู้. *วารสารเพศวิถีศึกษา*. 2 (1), 141-180.
- ปณิธิ บรรวณ. (2557). เพศภาวะ เพศวิถีพหุวัฒนธรรม: Gender, Sexuality and Multiculturalism. *วารสาร เพศวิถีศึกษา*. 3 (1), 23-49.
- ผู้ให้ข้อมูล ก. (2556). ผู้ใช้บัญชีเฟซบุ๊ก. *ผู้โพสต์เฟซบุ๊ก*. 19 กรกฎาคม.
- ผู้ให้ข้อมูล ข. (2556). ผู้ใช้บัญชีเฟซบุ๊ก. *ผู้โพสต์เฟซบุ๊ก*. 18 กรกฎาคม.
- ผู้ให้ข้อมูล ค. (2556). ผู้ใช้บัญชีเฟซบุ๊ก. *ผู้โพสต์เฟซบุ๊ก*. 18 กรกฎาคม.
- ผู้ให้ข้อมูล ง. (2556). ผู้ใช้บัญชีเฟซบุ๊ก. *ผู้โพสต์เฟซบุ๊ก*. 17 กันยายน.
- ผู้ให้ข้อมูล จ. (2558). ผู้ใช้บัญชีเฟซบุ๊ก. *ผู้โพสต์เฟซบุ๊ก*. 27 ตุลาคม.
- ผู้ให้ข้อมูล ฉ. (2558). ผู้ใช้บัญชีเฟซบุ๊ก. *ผู้โพสต์เฟซบุ๊ก*. 27 ตุลาคม.
- ผู้ให้ข้อมูล ช. (2558). ผู้ใช้บัญชีเฟซบุ๊ก. *ผู้โพสต์เฟซบุ๊ก*. 27 ตุลาคม.
- ไผท นาควัชระ. (2547). *บทบาทและหน้าที่ของพระอุปชฌาย์ในคณะสงฆ์ไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2554). *ตอบ ดร.มาร์ติน : พุทธวินัย ถึงภิกษุณี*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ พุทธธรรม.
- พระมหาเกรียงไกร เกริกชัยวัน. (2554). *กระบวนการคัดเลือกและวิธีการฝึกอบรมพระอุปชฌาย์ของคณะสงฆ์ ไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระระพิน พุทธิสารโร (ดั่งลอย). (2554). *บัณฑิตในคัมภีร์เถรวาท: กรณีศึกษาปัญหาการบวชในสังคมไทย*. สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2555). บทความเสรีภาพเพศวิถีในสังคมไทยเพศกับการเมืองที่เปลี่ยนไป. *วารสารเพศวิถี ศึกษา*. 2 (1), 13-24.
- พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558. (13 มีนาคม 2558). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 18 ก*. หน้า 17-23.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 1, 3, 4, 5, 10, 24. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.